

K PLÁNOVÁNÍ bojové činnosti dělostřelectva

Na základě zkušeností z velitelsko-štábních cvičení a zejména z taktických cvičení msp s vojsky chci ukázat na velmi vážné postavení náčelníka a štábu dělostřelectva msp v rámci štábu a možný způsob jeho práce ve funkci velitele plukovní dělostřelecké skupiny.

Reorganizace uskutečněná v dělostřelectvu minulého roku správně vycházela z objektivní nutnosti zvýšit počet dělostřeleckých hlavních k umlčování a ničení cílů protivníka. Domnívám se, že byla patřičnou odpovědí těm, kteří před ne dlouhou dobou byli zastánci některých likvidátorských názorů na klasické dělostřelectvo. Reorganizace jen potvrdila, že bez ohledu na velký význam, který dnes mají rakety a jaderné zbraně vůbec, není vševojskový boj myslitelný bez hlavního (klasického) dělostřelectva, které i nadále zůstává hlavní palebnou silou vševojskových jednotek a útvarů. Právě dělostřelectvo je schopné poskytovat jednotkám maximální palebnou podporu plynule s různou intenzitou palby, uskutečňovat těsnou a vzájemnou součinnost palby s pohybem. Aby mohlo tento důležitý úkol splnit, je nutné, aby všichni vševojskoví velitelé, velitelem praporu počínaje, jednali v potřebném rozsahu problematiku bojové činnosti dělostřelectva a na základě těchto znalostí mohli správně určit místo a úlohu náčelníka a štábu dělostřelectva msp. Jen na základě této znalosti bojového použití dělostřelectva je velitel motostřeleckého pluku schopen řídit, velet náčelníku dělostřelectva a vytvářet podmínky k úspěšné práci jak v mírových podmínkách, tak zejména v boji.

MOŽNÉ POSÍLENÍ A USKUPENÍ DĚLOSTŘELECTVA SVAZKU

Podle různých parametrů (přednášky, články v odborných časopisech), ale zejména z praxe při velitelsko-štábních cvičeních, taktických cvičeních a v neposlední míře z propočtu potřeb dělostřeleckých hlavních můžeme vycházet ze zásady, že svazek k vedení útočného boje bude zpravidla posílen 2—3 dělostře-

leckými oddíly kanónové brigády. Zůstává otázkou, zda svazek dostane i velitelství brigády, tj. kanónovou brigádu bez 1—2 dělostřeleckých oddílů, což má vliv na tvoření dělostřeleckých skupin. Po reorganizaci a při uvedeném počtu posilových dělostřeleckých oddílů je reálné k uskupení dělostřelectva svazku kalkulovat se 3 oddíly ráže 122mm H, jedním oddílem 152mm H a RM 130, 2—3 dělostřeleckými oddíly ráže 100 a 122 mm K.

Při variantě, že svazek bude mít v prvním sledu tři motostřelecké pluky, je účelné toto uskupení dělostřelectva svazku:

Divizní dělostřeleckou skupinu (DDS) vytvořit v hodnotě dvou kanónových oddílů a každý motostřelecký pluk posílit jedním dělostřeleckým oddílem. U dvou motostřeleckých pluků posílit dělostřelecké oddíly od organického dělostřeleckého pluku a u jednoho pluku přiděleným oddílem od kanónové brigády. Má-li svazek přidělenou kanónovou brigádu bez oddílu, pak velitel brigády se štábem je určen velitelem DDS. V opačném případě tuto funkci velitele a štábu DDS bude zpravidla vykonávat velitel a štáb organického dělostřeleckého pluku. Otázkou zůstává, jak zabezpečit velení oddílům u motostřeleckých pluků. Vševojsk-1-1 v článku 43 kromě jiného stanoví, že náčelník dělostřelectva motostřeleckého pluku bezprostředně organizuje a řídí palbu plukovního dělostřelectva přiděleného pluku, organizuje přímou palbu jednotek dělostřelectva, tanků a samohybných děl. Podle tohoto článku a objektivní nutnosti centralizace palby je účelné vytvořit u motostřeleckých pluků plukovní dělostřeleckou skupinu (PDS) o dvou oddílech pod vedením náčelníka dělostřelectva a jeho štábu. V případě, že velitel a štáb organického dělostřeleckého pluku nebude tvořit velení DDS, vytvoří velení plukovní dělostřelecké skupině motostřeleckého pluku, u kterého bude přidělen dělostřelecký pluk bez jednoho oddílu.

Nepokládám za nutné rozebírat variantu uskupení, kdy v prvním sledu svazku bude tankový pluk a dva motostřelecké pluky nebo některé jiné varianty.

Závěrem k této části je nutné zdůraznit, že uvedený článek 43 Vševojsk-1-1 má své velké opodstatnění; v dalším se budu snažit ukázat, jak se nám dařilo v průběhu letního výcvikového období r. 1967 a zimního výcvikového období r. 1968 tuto zásadu zabezpečit.

PLÁNOVÁNÍ BOJOVÉ ČINNOSTI PLUKOVNÍ DĚLOSTŘELECKÉ SKUPINY NÁČELNÍKEM DĚLOSTŘELECTVA MOTOSTŘELECKÉHO PLUKU

V této části nevyčerpám všechny úkoly, ale poukážu jen na zásadní otázky, které musí ND a jeho štáb vyřešit:

- na základě zámyslu velitele pluku (předběžného rozhodnutí), rozkazu velitele divize, odborných nařízení předložit návrh veliteli na nejúčelnější uskupení a rozdělení dělostřelectva,
- zabezpečit průzkum a vyměření bojových sestav a cílů nepřítele,
- zpracovat potřebné dokumenty pro palebné úkoly dělostřelectva a tanků ze zakrytých palebných postavení (rekognoskace, organizace součinnosti),
- napláňovat ničení cílů přímou střelbou a tyto ukázat a přidělit jednotkám,
- napláňovat a řídit činnost PTZ pluku,
- organizovat vyvedení dělostřelectva a zaujetí bojových sestav (palebná postavení — sled pozorovatelů) a hlásit včas nařízenou pohotovost dělostřelectva jak přímo, tak nepřímou střílejšího,
- v průběhu vedení bojové činnosti palebnými rozkazy a všemi nutnými opatřeními zabezpečit včasné plnění palebných úkolů vším dělostřelectvem.

Ke splnění těchto náročných úkolů ND by nestačil v žádném případě starý způsob jeho řízení NRVD svazku a proto v průběhu letního období 1967 a zimního období 1968 při všech VŠC a zejména TC motostřeleckých pluků jsme vycházeli z nové organizace jak ve štábu dělostřelectva msp (ND, 2 důstojníci) a na cvičení byl motostřeleckému pluku přidělen jeden dělostřelecký oddíl dělostřeleckého pluku.

Uskutečněná zaměstnání ukázala, že k plánování bojové činnosti dělostřelectva musí ND obdržet tyto podklady:

- rozkaz velitele divize (posílení a úkoly dělostřelectva),
- bojové nařízení NRVD a odborné nařízení ZNRVD pro RDV svazku,
- zámysl (předběžné rozhodnutí velitele msp).

V bojovém nařízení (výpis) NRVD svazku musí být kromě ostatního uvedeno:

- posílení — přidělení děl. oddílů od koho, ráže a počet hlavní, jeho vyvedení do určitého prostoru (palebná postavení) a způsob jeho převzetí, kde a kdy se bude velitel hlásit, obdobně je nutné udat pro přibrané dělostřelectvo (tanky) na palebnou přípravu popř. palebnou podporu,
- úkoly DDS a DPTZ v úseku pluku za palebné přípravy a podpory na konkrétně zjištěné cíle, dále v průběhu vedení boje možnost použití v některých důležitých obdobích (přechod vodního toku, odrážení protizteče, zabezpečení činnosti vzdušného výsadku, od které čáry apod.),
- úkoly dělostřelectva organického, přiděleného i přibraného na palebnou přípravu a podporu na zjištění cíle,
- strukturu palebné přípravy a způsob palebné podpory,
- předpokládané prostory centralizace palby ve svazku v některých důležitých obdobích a předpokládanou bojovou sestavu (vyhrazené prostory),
- úkoly topogeodetického zabezpečení,
- úkoly průzkumu,
- doby a způsob předávání hlášení atd.

K tomuto výpisu z bojového nařízení se zpravidla přikládá oleáta „Výpis z plánu činnosti dělostřelectva svazku“, kde jsou graficky upřesněny některé úkoly.

Na základě těchto podkladů a zejména nařízení NRVD je náčelník dělostřelectva se štábem schopen odpovědně přikročit k plánování bojové činnosti dělostřelectva. Nepokládám za nutné rozebírat body návrhu náčelníka dělostřelectva veliteli pluku, ale ukáží jen na možný způsob přípravy tohoto návrhu jednotlivými funkcionáři.

Náčelník dělostřelectva sám připraví:

- možné rozdělení a uskupení dělostřelectva nepřímo střeleckého (tanky i event. dělostřelectva přibraného na palebnou přípravu),
- vyvedení dělostřelectva a časový rozpočet do doby pohotovosti k palbě,
- dělostřelecké zabezpečení bojové činnosti motostřeleckého pluku v hlavních fázích boje.

Důstojník štábu dělostřelectva msp:

- úkoly průzkumu a topografického zabezpečení,
- vyvedení průzkumných a topografických prostředků, zahájení a ukončení jejich práce,
- spojení a organizace velení.

Důstojník pro přímou střelbu:

- úkoly přímé střelby jak děl, kanónů, PTRS, SHD a tanků,
- způsob vyvedení a dobu pohotovosti,
- úkoly, vyvedení, přemísťování PTZ motostřeleckého pluku.

Po schválení návrhu velitele motostřeleckého pluku všichni příslušníci štábu pracují na potřebné dokumentaci a přípravě rozhodnutí velitele pluku. Hlavní tíha součinnosti spočívá na náčelníkovi štábu. Dále je nutné připravit podklady k rekonoskaci náčelníka dělostřelectva s veliteli oddílů po ukončené rekonoskaci velitelem motostřeleckého pluku.

Toto období plánování nepokládám za nutné dále rozebírat, protože se v podstatě neliší od plánování velitele a štábu PDS, snad jen v tom, že je nutné práci rozdělit na tři příslušníky štábu dělostřelectva. V závislosti na situaci a čase plánování je účelné přibrat na pomoc velitele oddílů nebo některé důstojníky jejich štábu, což zejména v případě souběžného plánování je výhodné. V období plánování je velmi důležité, aby náčelník dělostřelectva s velitelem motostřeleckého pluku dohodovail místa velení v nejdůležitějších fázích bojové činnosti, zejména místo a dobu výjezdu velitele pluku na pozorovatelnu (při přechodu státní hranice, průlomu, zasazení druhého sledu, přechodu vodního toku atd.), kdy bude docházet k centralizaci palby za řízení náčelníka dělostřelectva a jeho štábu.

VELENÍ A SPOJENÍ

Při zpracování a uskutečnění všech zaměstnání jsme si kladli za cíl, aby většina velitelů a průzkumných prostředků byla zainteresována při získávání podkladů k řízení palby a při samém umlčování protivníka, při bezprostřední bojové součinnosti na všech stupních. Z toho důvodu jsme řešili případ, kdy náčelník dělostřelectva se svým štábem a prostředky tvoří PDS a ne některý z velitelů oddílů. V případě, že by velel jeden velitel oddílu PDS, bylo by jeho místo na VS motostřeleckého pluku a samozřejmě by tam byl i náčelník dělostřelectva se svým štábem, a docházelo by ke zbytečnému zdvojování, prodlužování a nakonec i k hromadění zbytečných orgánů na VS. Veliteli pluku by navrhoval velitel oddílu za PDS a ostatní otázky použití PTZ a praporečního dělostřelectva náčelník dělostřelectva. Velitelské stanoviště motostřeleckého pluku po značnou dobu nezabezpečuje získávání podkladů k řízení a opravování palby, kromě situací a období již uvedených. Z těchto a řady dalších důvodů jsme cvičili, že náčelník dělostřelectva se svým štábem skutečně uplatňuje a prosazuje článek 43 Vševojsk-1-1. Ve své činnosti musí u velitele pluku prosadit, aby v důležitých fázích bojové činnosti zaujímal pozorovatelnu a plnil tak článek 48 Vševojsk-1-1, že v rozhodujících okamžicích boje musí u jednotek, které působí na nejdůležitějším směru, osobně ovlivňovat průběh jejich bojové činnosti a poskytovat jim pomoc při plnění stanovených bojových úkolů. Tato pomoc je do značné míry závislá na dělostřeleckém zabezpečení. V těchto fázích je povinen velitel pluku a tím i velitel PDS (náčelník dělostřelectva) celou hodnotou PDS působit ve prospěch prvosledových praporů. Toto náčelníci dělostřelectva na praktických zaměstnáních dokázali a skutečně v těchto údobích přímo z pozorovatelný řídili palbu celé skupiny na podkladě získaných zpráv a zejména na podkladě vlastního pozorování.

Velitelé oddílů se svými sledy pozorovatelů postupovali s veliteli prvosledových praporů (bez ohledu na to, že nebyli přiděleni ani nepodporovali) a s ve-

liteli praporů organizovali součinnost nutnou k vedení bojové činnosti. Právě tak velitelé baterií s veliteli rot.

Jaké podklady má náčelník dělostřelectva — velitel PDS k řízení palby:

- od náčelníka RVD svazku [souřadnice ZHN, baterií a jiných cílů získaných letcem, vrtulníkem nebo skupinou hloubkového průzkumu], které obdrží buď formou povelu k okamžitému plnění nebo jen formou přípravy a plánování palby bez okamžitého zahájení,

- souřadnice cílů, zjištěné vlastními průzkumnými orgány náčelníka dělostřelectva, vlastního pozorování v době obsazení pozorovatelný, dále všech ostatních prostředků motostřeleckého pluku, které se soustřeďují u zpravodajského důstojníka pluku,

- souřadnice cílů zjištěné průzkumnými prostředky baterií a oddílů bojujících u praporů prvního sledu (tento případ byl nejčastější). S velitelem přiděleného oddílu od organického dělostřeleckého pluku byl zpravidla přidělen radiolokátor ARSOM, nebo zvukoměrná baterie.

Spojovací prostředky, které má náčelník dělostřelectva k dispozici k zabezpečení nepřetržitého velení jak organickému, tak i přidělenému dělostřelectvu:

Nebudu uvádět konkrétní rádiové stanice, protože materiál je různě nahražován zejména OT s RS 112 a 113 a u každého útvaru je t. č. jiná situace.

Náčelník dělostřelectva — velitel PDS musí a může se současnými prostředky zabezpečit a zřídít toto spojení:

- s náčelníkem RVD svazku jak KV tak i VKV. KV spojení s rádiovou stanicí 112, nebo náhradní RS — RM — 31A, VKV spojení s RS 108, která je plánovaná u oddílu a je ji nutné odebrat,

- s veliteli oddílů jak KV, tak i VKV. KV spojení s RS-RM-31A, kterou je nutné odebrat od oddílů motostřeleckého pluku, kde jsou 2 kusy. VKV spojení s RS 105. Přidělenému oddílu od organického dělostřeleckého pluku zapůjčil štáb svazku trvale 2 kusy (pro každý oddíl 1 kus),

- spojení s velitelem PTZ motostřeleckého pluku rádiovou stanicí 105 v síti velení společně s veliteli oddílů,

- odposlech METEO — STŘEDNÍ prostřednictvím přijímače R-5, který je u oddílu.

Nebudu rozebírat další možné varianty kombinací RS-108 od přiděleného oddílu. Skutečností je, že spojení bylo zabezpečeno i když s určitými potížemi. Pokládám však za nutné zdůraznit, že ke splnění úkolu náčelníkem dělostřelectva ve funkci velitele PDS je nezbytně nutné

- zabezpečit vhodné pojízdné pracoviště náčelníka dělostřelectva a jeho štábu,

- při plánování jednoho průzkumníka — dálkoměřiče s přístrojem (zatím je půjčován od organického dělostřeleckého pluku z průzkumné čety),

- štáb náčelníka dělostřelectva doplnit soupravou PUO-3A,

- RS-105 u všeho dělostřelectva motostřeleckého pluku nahradit rádiovými stanicemi používanými u všeho ostatního dělostřelectva, tj. RS-108.

Na závěr článku podotýkám, že zaměstnání jsme organizovali bez znalosti „Sborníku VA AŽ evid. číslo 50“ a proto moje zkušenosti a názory nemají za cíl oponovat ani vyvracet některé materiály v něm uvedené, i když na mnoha místech jsou vysoce diskutabilní.